

Handlingsplan

For et inkluderende læringsmiljø
ved DMMH

2026-2030

Vedtatt av styret 08.06.21

Revidert og godkjent av ledelsen 27.11.25

Innhold

INNLEDNING	2
FORANKRING OG PRINSIPPER FOR TILRETTELEGGINGSARBEIDET	3
HØGSKOLENS MÅL	6
FAGLIG TILRETTELEGGING	7
ADMINISTRATIV TILRETTELEGGING.....	7
FYSISK LÆRINGSMILJØ.....	8
TILRETTELEGGING OG BRUK AV DIGITALE VERKTØY	9
VARSLINGSRUTINER	9

INNLEDNING

DMMH skal være et attraktivt studiested for alle studenter. Studenter har lik rett til utdanning, men ulike behov og forutsetninger for å kunne delta i læringsprosessene. Handlingsplanen skal bidra til å ivareta og inkludere mangfoldet i studentmassen.

Høgskolen har til enhver tid som mål å skape en inkluderende studiehverdag. Det psykososiale læringsmiljøet er viktig for studenters trivsel, helse og læring. Det må legges til rette for at alle studenter inkluderes i studiemiljøet og oppnår gode relasjoner med medstudenter, faglærere og administrasjon. Vårt mål om inkludering og mangfold er nedfelt i Strategisk plan, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning «Til barns beste», gjeldende frem til 2035:

DMMH SKAL VÆRE MANGFOLDIG OG INKLUDERENDE

DMMH tar ansvar for å praktisere mangfold og inkludering i hele vår virksomhet og vi bidrar aktivt til vårt pluralistiske samfunn på en modig og kompetent måte til barns beste.

DMMH som arbeidsgiver er inkluderende og jobber systematisk og bredt med rekruttering av studenter og ansatte som sammen gjenspeiler mangfoldet i samfunnet. Med dette bidrar vi til en kunnskaps- og samfunnsutvikling som sikrer demokratiske verdier.

DMMH har ved studiestart avsatt god tid til sosial og faglig inkludering av nye studenter. Å skape tilhørighet fra første dag er viktig. Derfor deles studentene inn i studiegrupper og klasser. Det arrangeres faglige og sosiale aktiviteter som passer for alle. Målet er at alle studenter skal føle seg hjemme på campus. Denne klasse- og gruppeinndelingen opprettholdes gjennom studieåret og bidrar til kontinuitet og samhörighet. Det arbeides med et tydeligere førstesemesterfokus. Høgskolen har opprettet en gruppe bestående av faglærere, studieveiledere og studenter som skal følge opp nye studenter, slik at overgangen til høyere utdanning blir lettere og frafall reduseres.

Internasjonalt kontor ved DMMH legger til rette for at internasjonale utvekslingsstudenter blir godt integrert i læringsmiljøet.

DMMH er opptatt av studenters medvirkning, og høgskolen har et aktivt studentparlament. Studentparlamentsleder sitter i ledergruppen. I læringsmiljøutvalget (LMU) har studentene fire representanter og utvalget ledes av en student annen hvert år. Det legges til rette for

studentorganisasjonenes arbeid. Studentorganisasjonene arbeider aktivt for å skape et sosialt miljø, også på tvers av årskull. DMMH har gode lokalteter for å kunne skape gode møteplasser for studentene; kantine, studentkro, bibliotek, lesesal, treningssenter, etc.

DMMH er underlagt Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) og Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven).

FORANKRING OG PRINSIPPER FOR TILRETTELEGGINGSARBEIDET

FORANKRING

Handlingsplanen har blitt utformet med strategisk plan og lovverk som utgangspunkt. Planen er ment som et styringsverktøy for høyskolen i arbeidet med et helhetlig og inkluderende læringsmiljø for studentene. Et godt læringsmiljø er en forutsetning for god studiekvalitet. Handlingsplanen inngår i DMMHs kvalitetssystem og skal benyttes aktivt av alle i organisasjonen. Det arbeides kontinuerlig med tilrettelegging for studenter, og eksisterende retningslinjer vurderes og oppdateres ved behov. Handlingsplanen revideres fortløpende for å sikre at tiltakene er relevante og effektive.

Universitets- og høyskoleloven § 10-5 første ledd **Individuell tilrettelegging for studenter** sier at «Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, praksis, læremidler og eksamen. Retten gjelder ikke tilrettelegging som inneholder en uforholdsmessig byrde for utdanningsinstitusjonen.» I denne vurderingen skal det legges særlig vekt på tilretteleggingens effekt for å fjerne barrierer for disse studentene, kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser. § 10-5 tredje ledd sier videre at «Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles i den enkelte utdanning».

Likestillings- og diskrimineringsloven § 21 **Rett til individuell tilrettelegging for elever og studenter** sier at «Elever og studenter med funksjonsnedsettelse ved skole- og utdanningsinstitusjoner har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter ...»

BEGREPSAVKLARING

Universell utforming har som mål å skape omgivelser hvor alle har like muligheter for deltakelse. Individuell tilrettelegging gjøres der hvor universell utforming ikke strekker til. Det kan være svært ulike grunner til behovet for individuell tilrettelegging, og slik tilrettelegging kan variere fra person til person. Individuell tilrettelegging kan skje i fysiske, pedagogiske og psykososiale omgivelser.

«En funksjonsnedsettelse viser til tap av, skade på eller avvik i en kroppsdel eller i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner. Dette kan eksempelvis dreie seg om nedsatt bevegelses-, syns- eller hørselsfunksjon, nedsatt kognitiv funksjon eller ulike funksjonsnedsettelser på grunn av allergi, hjerte- eller lungesykdommer. Begrepet funksjonsnedsettelse er synonymt med nedsatt funksjonsevne eller redusert funksjonsevne¹».

Kunnskapsdepartementet definerer begrepet særskilte behov som «...fysiske, psykososiale eller læringsmessige utfordringer av midlertidig karakter, slik som for eksempel et benbrudd, amming av barn eller omsorg for mindreårige barn ²».

Studenter med funksjonsnedsettelser og særskilte behov har ofte behov for individuell tilrettelegging av utdanningsløpet sitt. Det er viktig at høyskolen i slike tilfeller ser på tilretteleggingstiltak ut ifra den enkeltes behov, og ikke generaliserer ut ifra diagnose. Dette gjelder både livsvarige og midlertidige behov for tilrettelegging.

¹ Hentet fra <https://ungefunksjonshemmede.no/kronisk-inkludering/funksjonsnedsettelse>

² Hentet fra <https://hkdir.no/rapporter-undersokelser-og-statistikk/les-rapporten/kunnskap-om-studenter-med-funksjonsnedsettelse-en-tilstandsanalyse-av-barrierer-og-utdanningsinstitusjonenes-arbeid-med-inkludering/innledning#Sentrale%20begreper>

KRAV TIL STUDENTENE

I høyere utdanning settes det større krav til selvstendighet, og studenten må ta mer ansvar for egen studiehverdag. Studentene må selv ta kontakt med høgskolen dersom de ønsker ytterligere informasjon om tilretteleggingstilbudet enn det som ligger offentlig tilgjengelig.

Høgskolens plikt til individuell tilrettelegging utløses kun ved en henvendelse fra studenten selv. For å oppnå ønsket effekt av tilretteleggingen, er det viktig at studenten henvender seg til høgskolen så tidlig som mulig i studieløpet. Studenten må på forespørsel kunne legge frem relevant dokumentasjon som viser at han/hun har funksjonsnedsettelse med beskrivelse av behov for tilrettelegging.

En forutsetning for best mulig tilrettelegging er et godt samarbeid mellom studenten og høgskolen. Studenten er medansvarlig for å foreslå hensiktsmessige løsninger, og må gå inn i en aktiv dialog for å avklare sine behov og mulige løsninger. Studenten må også være innforstått med at tilrettelegging ikke kan medføre at de faglige kravene som stilles i utdanningen reduseres.

KRAV TIL HØGSKOLEN

I *Universitets og høyskolelovens kapittel 10 Læringsmiljø, studentrettigheter og studentrepresentasjon* vises det til at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Styret skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet. Videre skrives det i § 10-10 punkt 3 at institusjonen plikter å ha et læringsmiljøutvalg (LMU) som skal bidra til at bestemmelsene i første og andre ledd blir gjennomført. Høgskolen har også en kvalitetsrådgiver som sikrer det kontinuerlige arbeidet med studiekvalitet, herunder varsling og tilbakemelding fra studenter om høgskolens psykososiale-, pedagogiske- og organisatoriske læringsmiljø.

En handlingsplan for inkluderende læringsmiljø må jevnlig videreutvikles i tråd med samfunnets utvikling og krav, og vil kreve oppfølging og oppdatering. Ved DMMH er det læringsmiljøutvalget som påser at dette arbeidet gjennomføres.

HØGSKOLENS MÅL

2026-2030

- Styrke kompetansen hos ansatte om universell utforming
- Utvikle gode dokumentmaler som ivaretar krav om universell utforming
- Styrke kompetansen hos ansatte om individuell tilrettelegging
- Synliggjøre informasjon om tilretteleggingsmuligheter i ulike kanaler
- Øke tilgjengelighet til undervisning og undervisningsverktøy gjennom utsending av materiale i et universelt utformet format, gjennom bruk av digitale medier samt andre fleksible og alternative læringsformer
- Utvikle en ressursbank for lærere med gode tilretteleggingstiltak som kan og bør benyttes i undervisningen
- Øke studentassistentene sin kompetanse på veiledning og læringsstøtte
- Tilby studenter med tilretteleggingsbehov egne møteplasser og/eller kurs i tilretteleggingsverktøy
- Utarbeide oversikt over typer tilretteleggingstiltak og –behov med mulige løsninger på spesifikke tilretteleggingsbehov
- Videreutvikle interne samarbeidsrutiner, slik at tilretteleggingstiltak kan komme på plass hurtigere
- Utvide tilbudet om hjelp gjennom bruk av velferdskontor som består av helsesykepleier, studentprest, studenthumanist, studentrådgiver mfl.
- Sikre at det finnes flere mikrofoner på alle undervisningsrom, og at mikrofon benyttes aktivt av underviser.

FAGLIG TILRETTELEGGING

HØGSKOLEN FORVENTER AT FAGLÆRERE HAR FOKUS PÅ FØLGENDE:

- Arbeide for å bedre tilgjengeligheten av undervisning/utdanning gjennom økt bruk av digitale/fleksible læringsformer og alternative pedagogiske læringsmetoder som ikke går på bekostning av undervisningskvaliteten
- Se på alternative eksamensløsninger og vurdere bruk av andre eksamensformer enn skriftlig skoleeksamen, i den grad det er faglig forsvarlig
- Så langt det er mulig tilrettelegge undervisningen for studenter med særskilte behov
- Ha en tett dialog med studieadministrasjonen om tilretteleggingssaker

ADMINISTRATIV TILRETTELEGGING

HØGSKOLEN FORVENTER AT ADMINISTRASJONEN HAR FOKUS PÅ FØLGENDE:

- Synliggjøre seg som kontaktpunkt og koordinator for studenter med tilretteleggingsbehov
- Ha et tett samarbeid med faglærere, for å sikre at tilretteleggingstiltak ikke fører til en reduksjon av de faglige krav som stilles i utdanningen
- Vedlikeholde interne rutinebeskrivelser om tilrettelegging, slik at tilretteleggingstiltak kan komme på plass raskt, og så tidlig som mulig, i utdanningsløpet
- Opplyse om tilgjengelige hjelpetilbud
- Bistå studenter ved søknader til NAV om støtte til nødvendige hjelpemidler, Tibi- bibliotek for tilrettelagt litteratur om tilgang til pensumlitteratur og Lånekassen om tilleggsstipend. Administrasjonen skal også bistå studenter som ønsker å søke om andre eksterne hjelpemidler
- Sikre egnede undervisningslokaler med tilretteleggingsverktøy for studenter med behov for dette
- Tilrettelegge for at alle får en praksisplass tilpasset deres behov så langt det er mulig og faglig forsvarlig
- Veilede studenter som har behov for en mer tilrettelagt utdanning om mulighet for et utvidet og tilpasset utdanningsløp, herunder redusert studiebelastning og permisjon
- Legge til rette for at studenter med nedsatt funksjonsevne kan benytte seg av høgskolens tilbud om studentutveksling til utlandet

FYSISK LÆRINGSMILJØ

Fysisk læringsmiljø omhandler utforming og bruk av bygninger og fysiske omgivelser, slik at det skapes gode rammer for læringsaktiviteter hos alle studenter. DMMH skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle studenter. I tillegg skal biblioteket være et uformelt læringsrom der studenten kan sitte komfortabelt og være en del av et sosialt miljø, samtidig som de kan arbeide individuelt og holde kontakt via digitale nettverk. Møblering skal tilrettelegges for ulike arbeidsbehov og sosiale møtepunkt.

DMMH har det meste av sin aktivitet på Campus i Trondheim. Høgskolen har også et undervisningssted på et gårdsbruk i Bymarka i Trondheim. I Kristiansund leier DMMH lokaler for et deltidsstudium som går over 4 år. I tillegg har vi desentraliserte studier ved ulike studiesentre.

Lokalene som DMMH eier og leier består av bygninger fra ulike tidsepoker og med ulike egenskaper og formål. De nyere bygningene ble prosjektert i henhold til gjeldende krav for universell utforming da de ble bygd. Eldre bygninger er gjennom årene ombygd og tilpasset dagens krav til utforming. På tross av de bygningsmessige tilpasningene vil det likevel kunne være behov for individuell tilrettelegging. Slike behov skal alltid prioriteres høyt.

HØGSKOLEN FORVENTER AT ADMINISTRASJONEN HAR FOKUS PÅ FØLGENDE:

- Følge opp de individuelle tilretteleggingsbehovene som oppstår innenfor det fysiske læringsmiljøet
- Følge opp innspill som kommer om bygningsmessige tilpasninger i eldre bygg, for å i størst mulig grad imøtekomme dagens standard for universell utforming
- Involvere aktuelle grupper ved nybygg og ombygginger (LMU, Studentparlamentet, AMU, brukergrupper etc.)
- Holde dialog med ulike brukergrupper om brukeropplevelsen av lokalene, tilgjengelighet og eventuelle utfordringer
- Sørge for at lokalene innredes og møbleres på en hensiktsmessig måte
- Sørge for at evakueringsrutiner for studenter med nedsatt funksjonsevne inkluderes i ordinære rutiner for brannsikkerhet.
- Sikre at rømningsveier, fremkommelighet, synlighet, varsling og evakuering kontrolleres og testes etter fastsatte instruksjoner
- Vurdere utlån av rom ved spesielle behov, slik som hvilerom, stillerom, rom med tilretteleggingsutstyr etc.
- Følge opp tiltak innvendig og utvendig om skilting, fargemarkeringer av nivåforskjeller og trinn, belysningsbehov, parkering for bevegelseshemmede etc.

TILRETTELEGGING OG BRUK AV DIGITALE VERKTØY

DMMH gjennomfører både digital og fysisk undervisning. I de fleste situasjoner benyttes utstyr til formidling av lyd og bilde. De løsningene som benyttes skal ta hensyn til universell utforming. For et godt læringsmiljø kreves løsninger som gir god gjengivelse av bilder og lyd for alle studenter. Ved installasjoner og fornying av AV-løsninger i undervisningsrom og valg av digitale verktøy skal løsninger som ivaretar universell utforming velges. Det digitale læringsmiljøet omhandler hvordan bruk av IKT integreres og utnyttes som en del av den pedagogiske virksomheten innen de ulike fagområdene. Universell utforming av IKT-løsninger må være slik at de ikke skaper nye barrierer for studenter med nedsatt funksjonsevne.

HØGSKOLEN FORVENTER AT ADMINISTRASJONEN HAR FOKUS PÅ FØLGENDE:

- Bistå med å finne gode løsninger ved behov for individuell tilrettelegging
- Være pådriver for at alle undervisningsrom er tilfredsstillende teknisk utstyrt etter prinsippet om universell utforming
- Vurdere og følge opp de innspill som kommer angående forbedring av lyd- og billedløsninger i undervisningsrom
- Bistå studieveiledning, faglærere og NAV ved behov for installasjon og tilpasninger av tekniske hjelpemidler, som f.eks. teleslynge og stemmeforsterking i undervisningslokaler
- Bistå og gi opplæring til produksjon av læringsvideoer
- Etterstrebe brukervennlige og fleksible digitale løsninger
- Universell utforming av høgskolens nettsider
- Synliggjøring av informasjon om tilrettelegging på nettsidene og kontaktpersoner

VARSLINGSRUTINER

Studenter kan melde fra om interne forhold som angår bygningsmasse, sikkerhet, utstyr, inneklima og fysisk læringsmiljø. Du kan også rapportere om hendelser eller forhold som oppleves ugreit, eller som bryter ved våre retningslinjer for et trygt læringsmiljø. Da benytter du «Si fra» på DMMH sine nettsider. Ansvarlig ved DMMH vil sørge for at riktig enhet følger opp meldingen.

Postadresse:
Thron Nergaards veg 7
7044 Trondheim

Sentralbord:
73 80 52 00

Tittel:
Handlingsplan.

dmmh.no